

BERLIN *guide*

Få städer i världen är så präglade av sin nutidshistoria som Berlin. Och det är inga muntra historier det handlar om. Ändå lockar staden med härligt livsbejakande nattliv och stimulerande kulturella upplevelser, utmärkt för en weekend.

TEXT OCH FOTO MARKO WRAMÉN

Nattvy över östra Berlin.

MINA 3 FAVORITER

- **ÄTA OCH DRICKA GOTT** på en bryggerirestaurang, t ex Lemkes Brauhaus.
- **FESTA LOSS I ROLIGA PRENZLAUER BERG**, t ex på Wohnzimmer och Grand Hôtel.
- **EGYPTISKA SAMLINGEN** på Altes Museum.

Marko Wramén

Den sårade staden har läkt

FÖRSTA GÅNGEN JAG BESÖKTE Berlin var det inte en utan två städer. Muren klöv den forna huvudstaden i två vilt främmande delar. I väst levde de inringade berlinarna ett låtsasliv där man festade som om var natt kunde vara den sista, allt understött av massiva statsbidrag från Västtyskland. På östra sidan låg kommunismens ok tungt över berlinarnas axlar. Övervakningskameror satt i många gathörn, polis och militär fanns ständigt närvarande och ett landmärke som Brandenburger Tor kunde man bara se på avstånd, fångat som det var i Berlinmurens dödszon.

Utbudet av varor, dryck och mat var inte stort, men billigt var det. Och vart du än gick hade du den karakteristiska lukten av billigt kol som en av två envisa följeslagare. Den andra saken som du omöjligt kan skaka av dig var skuggan av Berlins våldsamma 1900-talshistoria. Två av 1900-talets dödligaste farsoter, nazismen och kommunismen, har lämnat djupa ärr både i stadslandskapet och i berlinarnas sinnen.

I dag har nästan allt förändrats. Lukten av kol från värmekaminerna finns förvisso kvar, och mycket är fortfarande angenämt billigt, speciellt för att vara i en

europaisk huvudstad. Men stadens ursprungliga centrum, som ligger i den östra delen, har återtagit sin ledande roll när det gäller nöjesliv (kulturellt sett låg de finaste museerna i öst redan från början). Prenzlauer Berg kryllar av roliga barer och restauranger, och i Friedrichshain samlas de många alternativa berlinarna för att dricka billigt öl och känna sig anorlunda, något de förr gjorde i Kreuzberg (en stadsdel i väst som nu verkar gå en ny vår till mötes). Historien kan man inte ändra, men många av ärren har läkt och förvandlats till tänkvärda monument och utställningar. ●

TA SIG RUNT

TUNNELBANA, BUSS OCH SPÅRVAGN

Berlin är en stor stad (till ytan större än till exempel Paris) och det gör besökaren beroende av offentliga kommunikationer. Lyckligtvis har man ett utmärkt system med S-Bahn (tunnelbana med få stopp för längre sträckor), U-Bahn (vanlig tunnelbana), spårvagn och bussar. En enkel biljett kostar 20 kronor och gäller i två timmar i hela systemet, men inte för returresa. Ofta lönar det sig att köpa en dagsbiljett, som gäller för obegränsade resor i 24 timmar och kostar 55 kronor. Det finns också sjudagarsbiljett samt tredagarsbiljett som inkluderar en del museer och andra rabatter.

CYKEL

Det går också att hyra cykel, vilket inte är så toktigt. Man kan t ex ta med cykeln på tunnelbanan och cykla i det område man är intresserad av. Det finns många uthyrare, ett exempel är **Berlin on Bike**, www.berlinonbike.de, tel +49 (0)30 440 483 00. Där kostar det tio euro per dag för att hyra en cykel.

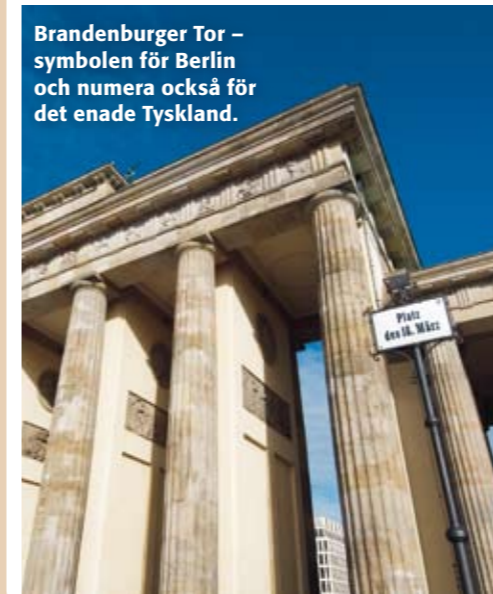
TAXI

Berlins taxibilar är inte alltid så lätta att hitta när man behöver en. De är också dyra. Officiella bilar är alla gräddfärgade och tydligt märkta. Se alltid till så att taxametern är påslagen.

Pergamonmuseet hyser många skatter.

Brandenburger Tor – symbolen för Berlin och numera också för det enade Tyskland.

Badeschiff är en flytande simhall mitt i floden Spree. På sommaren tar man bort taken.

Snabbt och smidigt med tunnelbana och S-Bahn.

TA SIG RUNT

TA SIG RUNT

UTFLYKTER

NÖJEN

SHOPPA

ÄTA & DRICKA

BO

BASFAKTA

NÖJEN

WOHNZIMMER

Området Prenzlauer Berg har en bohemisk karaktär. Fyllt av restauranger, barer och pubar. Wohnzimmer är en avslappnad favorit, som en stor gammal lägenhet inredd med udda men charmiga möbler. Dagtid känns det som kafé, på kvällen är det »pubbigare«.

Lettestrasse 6 (U-Bahn Eberswalder Strasse/Schönhauser Allee)

Tel +49 (0)30 4455 458

KAFFEEHAUSKLUB GRAND HOTEL

En dos dekadent glädjehus från det glada 20-talet, komplett med röd sammet och kandelabrar. Lägg till lite Marlene Dietrich och krydda sedan med lite rå industridesign och en publik där inte alla nödvändigtvis är straighta. Jäpp, då börjar du komma Grand Hotel (som inte alls är ett hotell) på spåren. Kul! En kort promenad från Wohnzimmer.

Schliemannstrasse 37 (U-Bahn Eberswalder Strasse)

Tel +49 (0)30 4432 7903
www.kaffeehausklub.de

MADONNA

Kreuzberg är den mest alternativa stadsdelen i före detta västra Berlin, och då är Berlin

redan en rätt alternativ stad till att börja med. Madonna skiljer sig från mängden. Här vurrar man för whisky, och det rejält. Utbudet varierar men man har för det mesta en bra bit över 100 sorter, och bland dem döljer sig många sällsynta droppar. *Wiener Strasse 22*

SOLAR

Rik, som driver Solar, har skapat ett ställe med alldeles eget stuk. Högst upp på gaveln i ett 17-våningshus från 60-70-talet har han inrett en bar och restaurang i två våningar med glasväggar och ruggigt bra utsikt. Man når baren via en extern glashiss från gatuplan. *Stresemannstrasse 76 (S-Bahn Anhalter Bahnhof)*

Tel: +49 (0)163 7652 700
www.solarberlin.com

UNIVERSUM LOUNGE

I ett hus ritat på 20-talet gömmer sig en bar, inspirerad av 70-talsserien *Mänbas Alpha*, men designad på 2000-talet av en framgångsrik byrå. I änden av den svängda bardisken »ser« man ut över månens yta genom ett smalt fönster. Drick en av barchefen Olafs många välblandade drinkar. Blandad publik med en hel del lokala gäster från kvarteren runt omkring. Happy Hour 18-21. *Kurfürstendamm 153 (U-Bahn*

Adenauer Platz)
Tel +49 (0)30 9806 4995
www.universumlounge.com

GREEN DOOR

Liten och intim cocktailbar i tidlös tappning, med vänlig och kompetent personal. Här har man en omfattande repertoar. Skön musik spelas lagom lågt så att man kan prata med varandra. Prova gärna en »ear cutter« – en god, lite anorlunda drink gjord på bland annat absint. Happy Hour 18-21. *Winterfeldstrasse 50 (U-Bahn Nollendorfplatz)*

Tel: +49 (0)30 2152 515
www.greendoor.de

BAR AM LÜTZOWPLATZ

Två bröder har skapat ett populärt vattenhål med Berlins längsta bardisk – 17 meter lång. Också whisky-listan är osedvanligt väl tilltagen, med över 70 sorter, champagne-menyn har bantats ner till 29 noga utvalda etiketter. Att cocktailförslagen är många behöver kanske inte nämnas. Här är musiken något högre, och Dalai lama håller ett vakande öga över gästerna från baren kortända. Happy Hour 16-21. *Lützowplatz 7 (U-Bahn Nollendorfplatz)*

Tel +49 (0)30 262 6807
www.baramluetzowplatz.com

Ballongen i närheten av Potsdamer Platz når 150 meters höjd. Stans härligaste utsikt.

FÖR BARN

BALLONG ÖVER BERLIN

En 15 minuters resa till 150 meters höjd i en förankrad ballong är en kittlande upplevelse! *Zimmerstrasse (U-Bahn Kochstrasse)*
www.air-service-berlin.de

ZOO BERLIN

Med över 13 000 djur och 1 400 arter kan Berlins zoo underhålla både barn och föräldrar. Öppet alla dagar på året. *Hardenbergplatz 8 (S-Bahn Zoologischer Garten)*
www.zoo-berlin.de

SEA-LIFE CENTER

Ett akvarium med mer än 4 000 djur från 80 olika arter. Ta hissen rakt upp igenom det 16 meter höga akvariumey som rymmer en miljon liter vatten. *Spandauer Strasse 3 (S-Bahn Hackescher Markt)*
www.sealifeurope.com

BLUB BADERPARADIS

Klassiskt vattenland med vattenrutschkanor, vågbassänger och mycket annat. *Buschkrugallee 64 (U-Bahn Grenzallee)*
www.blub-berlin.de

Brauhaus Lemke serverar både hembryggt öl och god tysk husmanskost till rimliga priser. De har två filialer, det här är am Schloss.

På Kaffeehausklub Grand Hotel i Prenzlauer Berg är stämningen dekadent uppsluppen.

KaDeWe har många serveringar och barer. Den här ligger högst upp med fin utsikt.

Glaskupolen på Reichstags tak är väl värd den långa kön.

Vid Checkpoint Charlie har man återskapat en del av kalla krigets vardag.

Den 3 000 år gamla bysten av Nefertiti är Altes Museums största attraktion.

Minnen av Berlinmuren.

För den med smak för märkesprodukter är KaDeWe ett paradys.

SHOPPA

KADEWE – KAUFHAUS DES WESTENS

Man kallar det för Europas största varuhus (och räknar då inte in dem som finns på de brittiska öarna). Och stort är det. På KaDeWe, som firar 100-årsjubileum i år, hittar du nästan allt, särskilt om det är dyrt och lyxigt. Missa inte matavdelningen på sjätte våningen, där du inte bara kan köpa en lång rad delika-

tesser, utan också smörja kråset på flera serveringar med olika inriktning. *Taentzienstrasse 21-24 (U-Bahn Wittenbergplatz)*
www.kadewe.de

FRIEDRICHSTRASSE
Söker du eleganta butiker i elegant miljö är Friedrichstrasse ett bra val. När du är trött i benen kan du alltid slinka in på Newton Bar för en uppiggande

cocktail. *Friedrichstrasse (U-Bahn Stadtmitte och Französische Strasse)*

EUROPA-CENTER
Bara en kort promenad från KaDeWe ligger Europa-Center. Här och på gatorna runt omkring hittar du stora internationella märken.

SE & GÖRA

TERRORNS TOPOGRAFI

På platsen där både ss: och Gestapos högkvarter låg under nazitiden har man nu skapat ett utomhusmuseum om deras övergrepp, och om den internationella krigsförbrytartribunalen i Nürnberg. Här finns också en sträcka av Berlinmuren bevarad. *Niederkirchenstrasse 8 (U-Bahn Erna Berger Strasse)*
www.topographie.de

MINNESMÄRKET FÖR FÖRINTELSEN

2 711 grå betongblock i olika höjd skapar ett abstrakt landskap av mot-sägelse – snörräta rader böljar fram i kurviga linjer. Den lägsta punkten i detta märkliga minnesmärke ligger två och en halv meter under gatunivån. Skapat av New York-arkitekten Peter Eisenman och var omdiskuterat långt innan det byggdes. *Cora-Berlinerstrasse 1D (S-Bahn/U-*

Bahn: Potsdamer Platz)
www.holocaust-mahnmal.de

HELMUT NEWTON FOUNDATION/ FOTOGRAFISKA MUSEET

Den Berlinfödde fotografen Helmut Newton har gjort sig känd för sina stilfulla bilder där den kvinnliga kroppen står i centrum. Före sin död 2004 skapade han Helmut Newton Foundation för att visa och bevara sina och sin fru June Newtons verk. *Jebensstrasse 2 (U-Bahn/S-Bahn Zoologischer Garten)*
www.helmutnewton.com

BADESCHIFF

Lastrummet på en flodpråm har byggts om till en bassäng, som nu flyter i floden Spree. Här kan man bada och ha det gott året om. På vintern är bassängen och bryggorna täckta med vackert formade tak och gömmer bastu och bar. På sommaren förvandlas det till ett mycket po-

pulärt badställe med soldäck, sandstrand och bassäng. *Eichenstrasse 4 (S-Bahn Treptower Park)*
Tel +49 (0)30 5332 030
www.badeschiff.de

REICHSTAG

Trots ofta långa köer är ett besök uppe i glaskupolen på den tyska riksdagens tak en höjdpunkt. Vill du undvika kön kan du boka bord i restaurangen på toppen och då använda en annan ingång. *Platz der Republik (U-Bahn Unter den Linden)*
www.bundestag.de

MUSEUMINSEL

På museumsön (Museuminsel) finns många av Berlins finaste museer samlade. I Pergamonmuseet samsas hela grekiska tempel och kolonnader

om utrymmet. Min favorit är Altes Museum, som har en fantastisk samling statyer och statyetter från det faraoniska Egypten. Juvelen i samlingen är den berömda bysten av drottning Nefertiti, tidlöst vacker på ett rörande sätt. *Museuminsel (S-Bahn Hackescher Markt)*
www.smb.spk-berlin.de
www.museuminsel-berlin.de

GUIDAD CYKELTUR

Ett trevligt sätt att upptäcka Berlin är att följa med på en guidad tur på cykel. Samtidigt som man får se intressanta delar av stan bränner man en del av all korv och öl som lätt halkar ner i Berlin. Här och där stannar man och guiden berättar om stadens historia och sevärheter. Tel +49 (0)30 4404 8300
www.berlinonbike.de

Rutz är troligen Berlins mest välsorterade vinbar.

Helmut Newton pryder väggarna på Newton Bar.

Kaffeeraumklub Grand Hotel i Prenzlauer Berg.

CURRYWURST är för berlinarna vad falafeln är för Malmöborna och en halv special för göteborgarna. Bäst på Konnopke's Imbiss.

Tyskland också producerar fina vita viner. På helgerna är det stora brunchbufféer som gäller för berlinarna. Du äter så mycket du vill för 50–80 kronor (ibland billigare). Det serveras bufféer nästan överallt.

BRAUHAUS LEMKE

Tyskland är ett ölland med traditioner, och renhetslagarna från 1500-talet är i allra högsta grad levande. Det dyker upp allt fler mikrobryggerier. Brauhaus Lemke serverar både hembryggt öl och god tysk husmanskost till rimliga priser. Vill du prova alla bryggeriets öl kan du beställa en provbricka med tio cl av varje sort. De har två filialer.

Dirksenstrasse 143 (S/U-Bahn Hackescher Markt)
Tel +49 (0)30 2472 8727 och

Luisenplatz 1 (U-Bahn Richard Wagner Platz)
Tel +49 (0)30 3087 8979
www.brauhaus-lemke.de

BRAUHAUS IN RIXDORF

Brauhaus in Rixdorf är ett annat mikrobryggeri som kan rekommenderas. I en fin gammal villa brygger man gott öl och lagar rejäl mat. Allt serveras i gemytlig miljö och till väldigt rimliga priser. Tyskt så det förslår, på ett positivt sätt. Det ligger även men är värt en utflykt.

Glasower Strasse 27 (S/U-Bahn Hermanstrasse)
Tel +49 (0)30 6268 880
www.brauhaus-rixdorf.de

GASTHAUS MUTTER HOPPE
Vill du äta omsorgsfullt tillagad tysk mat är Gasthaus Mutter Hoppe ett bra val. Menyn är

lång och innehåller även en del vilträtter. Berlinspecialaren potatissoppa med korvbitar är en höjdare.
Rathausstrasse 21 (S/U-Bahn Alexanderplatz)
Tel +49 (0)30 2415 625
www.mutterhoppe.de

KONNOPKE'S IMBISS

Gatuköket med vad många säger är Berlins bästa currywurst, vilket kanske bevisas av kön.
Schönhauser Allee 44a (U-Bahn Eberswalder Strasse, under själva järnvägsbron)
Tel +49 (0)30 4427 765

ZUR LETZTEN INSTANZ

Zur letzten Instanz är en institution i Berlins restaurangvärld och är stans äldsta krog, grundad 1621. En lång rad kändisar och makthavare som t ex Gorbatsjov och Chirac har serverats här.
Waisenstrasse 14–16 (U-Bahn Klosterstrasse)
Tel +49 (0)30 2425 528
www.zurletzteninstanz.de

RUTZ WEIN BAR

Troligen Berlins mest välsorterade vinbar. Ett utmärkt ställe att botanisera bland Tysklands många utsökta vita viner. Fråga gärna den kunniga personalen till råds om deras egna favoriter. På ovanvåningen finns en fin restaurang också.

Chausseestrasse 8 (U-Bahn Oranienburger Tor)
Tel +49 (0)30 2462 8760
www.rutz-weinbar.de

The Green Door är en intim cocktailbar med kunnig personal och en utmärkt drinklista.

Victoria, en klassisk cocktailbar med vackra människor.

Aven matsalen på hotell Propeller Island City Lodge är som ett konstverk.

LARS STROSCHEN

Himmel över Berlin.

PRISKOLL
1 KOPP KAFFE ≈ 20 KR
1 COCA-COLA ≈ 20 KR
1 ÖL ≈ 20–35 KR
1 GLAS VIN ≈ 20–60 KR
TAXI 3 KM ≈ 70 KR

BO

PROPELLER ISLAND CITY LODGE

Ett annorlunda hotell där rummen mer påminner om konstverk. Allt är designat av Berlin-konstnären Lars Stroschen.
Albrecht Achilles Strasse 58 (U-Bahn Adenauer Platz)
Tel +49 (0)30 8919 016
www.propeller-island.com
Rum från ca 785 kr.

ARTIST RIVERSIDE HOTEL & SPA

Rum med handmålade utsmyckningar och bra läge.
Friedrichstrasse 106 (U-Bahn Oranienburger Tor)
Tel +49 (0)30 284 900
www.tolles-hotel.de
Rum från ca 460 kr.

Ett bra alternativ är att hyra ett rum på bed & breakfast eller en av de många billiga lägenheter för korttidshyra som finns i Berlin. Mer information finns på tyska turistbyråns hemsida.
www.berlin-tourist-information.de

RADISSON SAS HOTEL

Vill du skämma bort dig själv

lite är Radisson SAS Hotel ett kul alternativ. Läget är mycket centralt mitt emellan Alexanderplatz och Hackescher Markt, med Musei ön en kort promenad bort. Men största attraktionen är det 25 meter höga cylindriska akvariet som reser sig mitt i hotellet och som är hem till 2 500 fiskar och andra djur. Somna in i sällskap av papegojfskar och koraller!
Karl-Liebknecht-Strasse 3 (S-Bahn/U-Bahn Alexanderplatz eller Hackescher Markt)
Tel +49 (0)30 238 280
www.berlin.radissonsas.com
Dubbelrum från ca 1 300 kr.

KASTANIENHOF

Vill du hellre bo i Prenzlauer Berg kan Kastanienhof vara ett alternativ. Det 120 år gamla huset är renoverat och välutrustat, och ligger mitt på Kastanienallee.
Kastanienallee 65–66 (U-Bahn Senefelderplatz)
Tel +49 (0)30 443 050
www.kastanienhof.biz
Dubbelrum från ca 1 200 kr inklusive frukost.

BASFAKTA

Resa dit: German Wings från Sthlm och Air Berlin från Gbg. Från Kph: EasyJet, Sterling och Air Berlin. Priser: Från några hundra till över tusen kronor. Nattåg från Malmö, liggvagn kostar knappt 800 kronor. **Restid:** 50 minuter med flyg från Kph. 2 tim från Sthlm. **Transfer:** Alla Berlins tre flygplatser nås med tunnelbana eller S-Bahn. Från Schönefeldt finns det också ett regiontåg (RE). Den vanliga buss/tunnelbane/spårvagnsbiljetten gäller. Ska du åka en del kan det löna sig att direkt köpa ett dagskort,

veckokort eller liknande. **Tidsskillnad:** Ingen. **Folkmängd:** 3,4 milj (hela Tyskland 82,4 milj). **Språk:** Tyska. Engelska fungerar bra. **Klimat:** Som i södra Sverige. **Valuta:** Euro. 1 EUR ≈ 9,39 SEK. **Information:** Tyska turistbyrå har en bra hemsida, även på svenska: Tel 08-665 18 81, www.tyskland-info.com. Berlins turistbyrå: Tel +49 30 2500 25, www.berlin-tourist-information.de. De kan också hjälpa till med att boka boende av olika former.

ÄTA & DRICKA
BO
BASFAKTA